

-Transmissions

CONFERÈNCIA IL·LUSTRADA
SOBRE DANSES URBANES

Dossier Didàctic

OBJECTIUS EDUCATIUS

Aquest dossier pedagògic pretén ser una eina per al professorat, tant per a preparar l'assistència a l'espectacle Transmissions, com per donar-li materials per poder treballar amb el seu alumnat des de les cultures urbanes. Està pensada per desenvolupar el treball amb l'alumnat de l'ESO i Batxillerat.

Aquest recurs es principalment per al professorat, tot i què tant la bibliografia com la videografia poden ser utilitzades també per l'alumnat com material de consulta i estudi.

Per les activitats es necessita del material escolar habitual.

Aquest dossier no recull material pràctic sobre danses urbanes com per treballar a l'aula des del cos.

OBJECTIUS DE LA PROPOSTA

- Contextualitzar social i culturalment l'espectacle
- Obtenir informació prèvia a l'assistència amb la intenció de poder aprofundir i facilitar la comprensió del contingut de l'espectacle.
- Donar eines al professorats per treballar a l'aula des de les eines pedagògiques que ofereixen la dansa, les danses urbanes i la cultura urbana.

TEMPORITZACIÓ

Es realitzaran dues sessions de 50 minuts cadascuna. Una prèvia, per preparar a l'alumnat sota els conceptes bàsics en dansa i danses urbanes i una a posteriori, que aprofundirà en el contingut desenvolupat durant l'espectacle.

Aquestes sessions es poden combinar amb la visualització d'alguns dels documentals que es recomanen a la videografia i posterior comentari per part de l'alumnat a classe.

SEQÜÈNCIA DIDÀCTICA

a) Sessió prèvia

Introducció a la dansa i les danses urbanes. Reflexions conjuntes amb l'alumnat sobre qüestions relacionades als cossos, identitats, pràctica, etc.

b) Sessió a posteriori

Aprofundiment i reflexió entorn als coneixements adquirits durant la conferència-espectacle. Partint del coneixement que ja ells tenen sobre dansa i cultura urbana, ampliar-lo i posar-lo en

relació amb els conceptes bàsics des dels quals es treballa en la conferència: creativitat, tradició, gènere, sexualitats, etc.

L'ESPECTACLE

Transmissions és una conferència-espectacle que combina música, audiovisuals, paraula i moviment en viu per a explicar les danses urbanes en totes les seves dimensions. Ofereix un discurs dinàmic i accessible per a tots els públics: tan enriquidor per a experts com per a qui vol acostar-se a les danses urbanes.

On, quan i per què es van generar aquestes formes d'expressió? Què les caracteritza? Com continuen desenvolupant-se avui en dia? Aquestes són algunes de les qüestions que planteja el projecte, així com l'impacte que han tingut no només en l'àmbit de la dansa sinó també en el conjunt de la cultura popular des de finals del segle XX i fins a l'actualitat

Transmissions és un espai de formació i reflexió que facilita:

- **Conèixer i aprendre** a diferenciar els estils que agrupem sota el concepte de danses urbanes (popping, locking, breaking, etc.)
- **Contextualitzar** les danses urbanes i el Hip Hop en l'àmbit social, polític i cultural.
- **Vincular** el desenvolupament d'aquests balls amb l'evolució de la música popular (funk, disco, rap, house, etc.)
- **Revelar els valors humans** que promou aquesta cultura, vinculada especialment als joves (cerca i desenvolupament de la identitat individual, multiculturalisme, diversió, sentit de comunitat, autosuperació, respecte, creativitat, etc.)
- **Aclarir termes** d'ús comú en aquest àmbit: cypher o corro, blockparty, jam, MC, batalla, etc.
- **Superar estereotips** per descobrir la realitat del Hip Hop i les danses urbanes de la mà de dues persones amb prop de 20 anys d'experiència en aquest camp.
- **Generar una reflexió crítica** sobre les danses urbanes avui en el nostre entorn – el carrer, les escoles de dansa, competició, creació escènica i sobre qüestions relacionades amb el consum, els mass media, la influència de les noves tecnologies en els fluxos d'informació, etc. En relació a la cultura contemporània i juvenil.

Aquests són els principals eixos temàtics que articulen la xerrada:

- **Tradició, identitat i multiculturalitat:** Observarem com les danses urbanes, essent expressions nascudes de les comunitats afroamericanes i llatines a partir de mitjans dels 60, beuen de les tradicions d'aquests pobles i representen la seva identitat i la

seva història. Comprovarem que són fruit mestís de la trobada entre ambdues cultures, atendrem a les seves implicacions socials i polítiques, i veurem com això ha possibilitat la seva apropiació per part d'altres comunitats a tot el món.

- **Música i ball:** Atès que són expressions de la cultura popular, les danses urbanes han canviat a mesura que evolucionava la música de ball. Escoltarem la banda sonora que va acompanyar el naixement d'aquests llenguatges i rastrejarem la seva evolució del jazz i els ritmes llatins al funk, així com del funk al hip hop i la música electrònica. Identificarem les connexions i parentius entre les seves formes de ball i la relació entre so i moviment al llarg de les dècades.
- **Joventut i creativitat:** Aquestes danses van ser creades per nens i joves mitjançant dinàmiques de joc i experimentació. Van néixer en festes i places, espais de trobada on de manera informal i espontània aquests pioners van desenvolupar processos de creació i transmissió de coneixement que han marcat l'ADN de les danses urbanes, els valors humans que les sustenten i el seu potencial com a llenguatge escènic contemporani en el circuit cultural.

Els objectius de l'espectacle són:

- **Art i Creativitat.**
Fomentar l'interès per l'art entre els joves per mitjà de la música i el ball i promoure espais creatius i cooperatius, seguint l'exemple de les danses urbanes i dels seus pioners: nens i joves.
- **Cos i Expressió.**
Estimular la percepció rítmica, la sensibilitat musical i les habilitats psicomotrius de l'alumnat, entre altres beneficis que aporta la pràctica de la dansa i l'expressió corporal; potenciar l'autoconfiança i el respecte mutu en el grup mitjançant el reconeixement de la força creativa individual i del joc col·lectiu.
- **Identitat i Convivència.**
Les danses urbanes són una expressió genuïna d'allò mixt. Transmissions evidencia com els espais de trobada entre pobles i tradicions ens ofereixen una gran oportunitat per enriquir-nos mútuament, fomentant l'aprenentatge col·lectiu i l'intercanvi de coneixements en un context de diversitat cultural.

ACTIVITATS PRÈVIES

Objectius

Treballar idees i coneixements previs sobre dansa en general i danses urbanes en particular, per comparar amb el que es trobaran a la conferència-espectacle *Transmissions*.

Desenvolupament

LA DANSA

- ❑ Podeu començar llençant preguntes de caràcter general amb la intenció d'iniciar un petit debat sobre què és i què no és la dansa. Això us servirà per veure de quin punt parteix el grup. Alguns exemples:
 - Què enteneu per «dansa»?
 - Quina mena de danses coneixeu?
 - En què es distingeix un espectacle de dansa d'allò que fem en una discoteca, una festa, Tik Tok...?
 - Quins beneficis creieu que aporta la pràctica de la dansa?
 - En què penseu que la dansa es distingeix del teatre? I de la música? I del circ?

- ❑ Feu una cerca d'imatges a Google a partir de la paraula «dansa». Observeu-les (individualment, per parelles o en grup) i reflexioneu a partir de noves preguntes, per exemple:
 - Aquest grup d'imatges són representatives de la dansa? Podeu reconèixer quina dansa representen les diverses imatges?
 - Per què creieu que surten aquestes imatges i no unes altres?
 - Quines imatges hi trobeu a faltar, per tal d'oferir un ventall més representatiu de la varietat del món de la dansa?

- ❑ Podeu finalitzar aquest bloc d'activitat reflexionant sobre les imatges més comunes que existeixen sobre la dansa, quin pes tenen en el nostre imaginari... I connectar aquesta conversa, per exemple, amb una reflexió sobre l'acceptació del propi cos i les seves condicions, així com amb la perspectiva de gènere i la sexualitat:
 - Penseu que els cossos que veiem en aquestes imatges reflecteixen la realitat? A l'hora de ballar, hi ha cossos aptes i no aptes? Què vol dir ballar bé o malament?
 - Ballar és una forma d'expressió vinculada al gènere i/o la orientació sexual? Hi ha balls de dones, d'homes, d'homosexuals...? Si penseu que hi ha diferències,

qui o què ens indica que una dansa només la poden practicar algunes persones i altres no? Per què?

LES DANSES URBANES

- ❑ Mireu d'identificar quines idees, imatges, moviments, tècniques... us venen al cap quan penseu en l'etiqueta «dances urbanes». Podeu fer un llistat de paraules clau que penseu que hi estan relacionades, fer una nova cerca d'imatges, buscar vídeos que us semblin representatius, etc. I pregunteu-vos:
 - Com definiríeu les dances urbanes? Sabríeu dir el nom d'algunes tècniques concretes que englobem sota aquest terme paraigua?
 - Què tenen en comú les dances urbanes amb altres disciplines de dansa que hagueu mencionat prèviament? I en què se'n diferencien?
 - En quina mena de contextos, espais o plataformes heu entrat en contacte (com a practicants o espectadors) amb les dances urbanes? Espectacles en viu? Escoles de dansa? Televisió? Xarxes socials? Al carrer?

ACTIVITATS POSTERIORES

Objectius

Fer una valoració de l'experiència de la conferència-espectacle *Transmissions* i dels seus continguts.

Ampliar el seu coneixement sobre les dances urbanes, profunditzant en els contextos originals d'algunes tècniques específiques.

Desenvolupament

- ❑ Comenceu compartint les vostres impressions sobre *Transmissions* i sobre els continguts exposats durant la conferència-espectacle. Mireu d'anar més enllà de respostes simples i genèriques com "m'ha agradat" o "no m'ha agradat": proveu d'oferir aportacions més concretes i elaborades, amb detall i argumentació. Així arribareu més al fons i veureu què ha quedat i què no de l'experiència, alhora que us estareu empoderant com a espectadors crítics. Us podeu ajudar formulant algunes preguntes:
 - Quines coses ens han sorprès més? Per què?
 - Què, de tot allò que ens van explicar, havíem apuntat ja en la sessió prèvia a l'espectacle? Què no?
 - Ha canviat en res, la nostra mirada sobre la dansa en general o sobre les dances urbanes en particular?

- Ara que teniu més informació sobre les danses urbanes, mireu d'ampliar-la pel vostre compte, treballant en grups, per després compartir aquesta informació amb la resta de la classe. Aproveiteu per recolzar-vos en el discurs de *Transmissions* i els temes que s'hi tracten, però no dubteu a anar tant lluny com us vingui de gust i pogueu.

Per començar, que cada grup de treball esculli una de les següents tècniques de dansa urbana: **Popping / Locking / Hip Hop / Rocking o Uprocking / Breaking o Breakdance / House Dance / Waacking / Voguing / Dancehall / Lite Feet / Chicago Footwork / Electro / Krump.**

Tot seguit, dediqueu una estona suficient a mirar de respondre a les preguntes següents i guardeu uns minuts per compartir el resultat de la vostra cerca amb els companys i companyes:

- Caracterització: a trets generals, què destacaríeu d'aquesta dansa? Quines formes, ritmes, energia, actitud a l'hora de ballar...
- Història i context: On, quan i com va néixer? En el si de quina comunitat de persones o en quin marc cultural? Quina relació podeu trobar entre la identitat d'aquestes persones i la dansa com a forma d'expressió de la mateixa?
- Sabríeu rastrejar o identificar algunes de les seves influències directes o aparents? Danses anteriors, altres arts, etc.
- Amb quin tipus de música se sol ballar? Com és?
- En quina mena d'espais es practicava originalment aquesta dansa? I en l'actualitat? Si hi ha hagut algun desplaçament, com penseu que pot haver afectat a la dansa i als seus significats o funcions socials?
- Busqueu passos bàsics o característics d'aquesta dansa. Mireu d'aprendre'ls per mitjà de tutorials a Youtube o altres plataformes de vídeo online.

Podeu incloure la demostració d'alguns d'aquests moviments en l'exposició oral del grup corresponent. O podeu deixar la qüestió dels passos pel final de la sessió, fent una roda en la qual tota la classe va imitant els passos proposats per cadascun dels grups. Posar música de fons, no massa ràpida però amb un ritme marcat, pot ajudar-vos a sentir-vos més còmodes i a fer-ho més divertit. En tot cas, mireu de passar-ho pel cos, sigui fent alguna d'aquestes dinàmiques que us proposem o d'altres: per exemple, que cada grup hagi de muntar una coreografia i mostrar-la en una altra sessió.

LLISTA DE REPRODUCCIÓ

Si necessiteu música relacionada amb la dansa urbana, disposeu de la nostra llista de reproducció a Spotify:

<https://open.spotify.com/playlist/70Jaolkt456XEG87z897A3?si=VQZ2czJcQLW13l9N3xxiOg>

BIBLIOGRAFIA RECOMANADA

- BALLARÍN, M. (ed.) (2019): *Historia de la danza, Volumen III: Danzas Urbanas*, València, Mahali.
- CHANG, J. (2014). *Generación Hip-Hop*. Argentina: Ed. Caja Negra.
- DURDEN, E. M. (2019). *Beginning hip-hop dance*. Champaign: Human Kinetics.
- FORMAN, M. i NEAL, M. A. (eds.). (2004). *That's the joint! The Hip Hop Studies Reader*. Nova York: Routledge.
- FRATINI, R. (2017). *Cuerpo a Banda Ancha. El Hip Hop en la encrucijada del Semiocapitalismo*. Disponible a: <https://mercatflors.cat/blog/cuerpo-a-banda-ancha-el-hip-hop-en-la-encrucijada-del-semiocapitalismo-por-roberto-fratini/> (últim accés 10 de novembre de 2020)
- GEORGE, N. (2005). *Hip Hop America*. Nova York: Penguin Random House.
- GOTTSCHILD, B. (2003). *The Black Dancing Body: A Geography from Coon to Cool*. Palgrave Macmillan US.
- SCHLOSS, J. G. (2009). *Foundation. B-boys, B-girls, and Hip-Hop Culture in New York*. Nova York: Oxford University Press.
- VIDAL-RIBAS, G. (2019). *Glossari de dansa urbana*. Barcelona: Generalitat de Catalunya - Institut Català de les Qualificacions Professionals. Disponible a: http://icqp.gencat.cat/web/.content/home/icqp/serveis/documents/ARXIUS/20191111-1-GLOSSARI-DANSA-URBANA-v3_revICQP_p.pdf (últim accés 10 de novembre de 2020)

VIDEOGRAFIA RECOMANADA

Història afroamericana moderna

- Documental *Salute* (2008) → <https://www.imdb.com/title/tt0874317/>
- Documental *Enmienda XIII* (2016) → <https://www.imdb.com/title/tt5895028/>
- Documental *I am not your negro* (2016) → <https://youtu.be/rNUYdgiyaPM>
- Documental *The Black Panthers: Vanguard of the Revolution* (2015) → <https://www.filmaffinity.com/es/film143554.html>

Cultura Hip Hop

- Documental *Beat This! A Hip Hop Story* (1984) → <https://www.in-edit.tv/film/57>
- Sèrie documental *Hip Hop Evolution* (2016) → <https://www.netflix.com/es/title/80141782>
- Documental *Rubble Kings* (context social previ a l'aparició del Hip Hop a Nova York - 2015) → <https://www.imdb.com/title/tt1730714/>

L'arrel llatina a la cultura Hip Hop

- Documental *From Mambo to Hip Hop: A South Bronx Tale* (2006) → <https://youtu.be/iyp4uakQfAY> (sencer en anglès)
- Documental *We like it like that: The Rise of Latin Boogaloo* (2015) → https://youtu.be/jW3Krl_9s5s (trailer)

Passos bàsics de festa. Els "Party Steps"

- Reportatge *La historia visual del baile social afroamericano* → <https://youtu.be/dpCBMwAweDI>
- Tutorials: *Hip Hop Dictionary*
 - a) Old School → <https://youtu.be/SqB6zWQaWV0>
 - b) New School → <https://youtu.be/AuePIG9HJpU>

Breaking. La mixtura de la tradició i la recerca d'identitat

- Documental *The Freshest Kids* (VOSE - 2002) → https://youtu.be/2kaD6Y_nT3U
- Documental *Bboys: Una historia del breakdance* → <https://www.arte.tv/embeds/es/056580-002-A>
- Reportatge *Detours: An experimental Dance Collaboration* → <https://youtu.be/9ou291N8E9c>

Popping i Jooking. Danses urbanes de la costa oest dels EUA

- Sèrie documental *Move*, capítol 1 → <https://www.netflix.com/es/title/81013100>

Voguing. Dissidències sexuals i LGTBI+

- Documental *Paris is Burning* (VOSE - 1980) → <https://youtu.be/2xrwoYSNFbg>
- Sèrie *Pose* (2018) → <https://youtu.be/bN7Xx5Mx27c>

Krump. Violència i resiliència

- Documental *Rize* (2005) → <https://youtu.be/w3Puw3flqO8>

Dancehall. Dansa urbana a Jamaica.

- Sèrie documental *Move*, capítol 4 → <https://www.netflix.com/es/title/81013100>

Noves danses urbanes. El Lite Feet

- Reportatge de Litefeet por Scott Carthy (2014) → <https://youtu.be/tAfqPGhAZms>

CONTACTE

www.transmissionsdansa.com

transmissions.dansa@gmail.com